

چارچوب شرح خدمات ارتقای سطح آگاهی و مشارکت گروه‌های اصلی بهره‌بردار شامل شکارچیان، صیادان، دامداران، محیط بانان و سایر گروه‌های محلی حاشیه دریاچه ارومیه و تالاب‌های اقماری آن در استان های آذربایجان غربی و شرقی

یک - عنوان

عنوان: ارتقای سطح آگاهی و مشارکت گروه‌های اصلی بهره‌بردار شامل شکارچیان، صیادان، دامداران، محیط بانان و سایر گروه‌های محلی حاشیه دریاچه ارومیه و تالاب‌های اقماری آن در استان های آذربایجان غربی و شرقی

سفارش دهنده: طرح حفاظت از تالاب‌های ایران

دوره زمانی: آذر ۱۳۹۹ تا آبان ۱۴۰۰

محل اجرا: استان های آذربایجان غربی و شرقی

دو - پیشینه و/یا ضرورت

طرح حفاظت از تالاب‌های ایران که از سال ۱۳۸۴ با حمایت برنامه عمران ملل متحد، تسهیلات محیط زیست جهانی و سازمان حفاظت محیط زیست آغاز شده است، نمونه‌ای از تلاش‌های صورت گرفته در راستای ارتقای مدیریت تالاب‌ها در کشور ایران به شمار می‌رود که بر استقرار مدیریت زیست‌بومی در سطوح ملی و محلی، فضای مناسب برای مشارکت ذینفعان و تدوین و اجرای برنامه‌های مدیریت جامع برای تالاب‌های مهم کشور تمرکز نموده است. این برنامه‌های مدیریت در قالب یک فرایند مشارکتی و با هدف هم‌افزایی بین پروژه‌های توسعه‌ای و اقدامات حفاظتی در سطح حوضه آبریز تالاب‌ها تدوین می‌شوند و وظایف هر یک از نهادهای دولتی و غیردولتی در حفاظت از تالاب را هم‌راستا با شکل‌گیری توسعه پایدار در سطح حوضه مشخص می‌نمایند. در این بین علاوه بر پرداختن به موضوعات مختلف نظیر معیشت جوامع محلی، اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی عمومی، مدیریت منابع آب و خاک، حفاظت از تنوع زیستی نیز مورد توجه ویژه قرار می‌گیرد. در همین راستا اجرای اقدامات متعدد بزرگ و کوچک برای حفاظت از تنوع زیستی ارزشمند این اکوسیستم‌ها در تالاب‌های مختلف نشان دهنده این موضوع است. نگاهی به برنامه‌های مدیریت جامع نشان می‌دهد که دست‌اندرکاران و ذینفعان مختلف و متعدد از همان

ابتدای کار در تدوین و در اجرای برنامه مدیریت مشارکت داشته و از آن پشتیبانی می‌کنند. این گروه‌ها که نمایندگان مختلفی از دستگاه‌های دولتی، سمن‌ها و جوامع محلی را شامل می‌شوند نقش اصلی در اجرای برنامه را بر عهده دارند.

در این راستا برنامه مدیریت جامع دریاچه ارومیه و پنج تالاب اقماری آن مطابق با جدول شماره (۱)، با هدف نهایی "برقراری یک نظام مدیریت اکوسیستمی برای دریاچه ارومیه و تالاب‌های اقماری آن مبتنی بر اصول بهم پیوسته منابع آب و خاک و توسعه پایدار و مشارکت موثر کلیه گروه‌های ذیربط و از جمله جوامع محلی در امور مدیریت دریاچه" تدوین و تصویب شده است که متعاقباً طرح حفاظت از تالاب‌های ایران، انجام تسهیلگری، پشتیبانی و اقدامات لازم جهت اجرایی شدن برنامه مصوب با همکاری دست اندرکاران کلیدی را در دستور کار قرار داده است که اهداف راهبردی سه گانه برنامه مدیریت جامع دریاچه ارومیه شامل موارد ذیل می‌باشد:

۱. افزایش آگاهی‌ها در مورد ارزش‌های دریاچه و تالاب‌های اقماری آن و تقویت مشارکت‌های مردمی در مدیریت آنها
۲. مدیریت پایدار منابع آب و کاربری اراضی کشاورزی
۳. حفاظت از تنوع زیستی و بهره برداری پایدار از منابع تالاب

جدول شماره (۱) - تالاب‌های دارای برنامه مدیریت جامع در حوضه دریاچه ارومیه

ردیف	تالاب دارای برنامه مصوب	محل قرار گیری
۱	دریاچه ارومیه	استان‌های آذربایجان غربی و شرقی
۲	تالاب سولدوز	شهرستان نقده
۳	تالاب کانی برازان	شهرستان مهاباد
۴	تالاب نوروزلو	شهرستان میاندوآب
۵	تالاب قره قشلاق	شهرستان بناب
۶	تالاب قوری گول	شهرستان بستان آباد

همانگونه که در جدول (۱)، مشخص شده است گستره این شرح خدمات، دریاچه ارومیه و پنج تالاب اقماری آن را شامل می‌شود که با در نظر گرفتن اهداف راهبردی برنامه مدیریت جامع دریاچه ارومیه که در فوق بیان گردیده است می‌توان دریافت که شرح خدمات حاضر در راستای دستیابی و پشتیبانی از عملیاتی کردن هدف‌های راهبردی شماره (۱) و شماره (۳)، تدوین گردیده است.

سه - گروه مخاطب و کاربرد یافته‌ها

مخاطبان این پروژه گروه‌های مختلفی از ذینفعان و دست‌اندرکاران تالابی در قالب برنامه‌های مدیریت جامع شامل گروه‌های زیر هستند:

- سازمان حفاظت محیط زیست، طرح حفاظت از تالاب‌های ایران، استانداری‌ها، ادارات کل محیط زیست و ادارات کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان‌های آذربایجان غربی و شرقی و سایر دست‌اندرکاران کلیدی در قالب اعضای کمیته‌های محلی و استانی مدیریت تالاب‌ها
- گروه‌ها، جوامع محلی و بهره‌برداران حاشیه تالاب‌ها

چهار - هدفها

هدف کلی اجرای فعالیت ارتقای سطح آگاهی و مشارکت گروه‌های اصلی بهره‌بردار شامل شکارچیان، صیادان، دامداران، محیط بانان و سایر گروه‌های محلی حاشیه دریاچه ارومیه و تالاب‌های اقماری آن در استان‌های آذربایجان غربی و شرقی شامل کمک و پشتیبانی از اجرای برنامه‌های مدیریت جامع تالاب‌ها، شناسایی، ساماندهی و جلب مشارکت گروه‌ها و جوامع محلی جهت اجرایی شدن برنامه‌های مدیریت، افزایش آگاهی و اطلاع‌رسانی در خصوص ارزش‌ها و کارکردهای تالاب‌ها و کمک به حفاظت از تنوع زیستی تالاب می باشد که در این راستا اهداف عملیاتی پروژه عبارتند از:

- ۱- شناسایی نهادها و گروه‌های محلی بهره‌بردار هر کدام از تالاب‌ها و برقراری ارتباط با آنها و نیازسنجی آموزشی هر کدام از گروه‌ها
- ۲- تهیه چارچوب ارتقای سطح آگاهی و مشارکت گروه‌های اصلی هدف پروژه و معرفی مدرسین و سر فصل‌های آموزشی (ارائه پیش نویس به کارفرما و نهایی سازی با کارفرما، زمان و مکان دوره‌ها، برنامه ریزی اجرای دوره و حضور موثر شرکت کنندگان با هماهنگی با کارفرما و ...)
- ۳- هماهنگی و آماده سازی بستر، مکان و تجهیزات مورد نیاز برای برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌ها (تنظیم نامه های هماهنگی و دعوت از شرکت کنندگان، هماهنگی اسکان و پذیرایی شرکت کنندگان، آماده کردن گواهی های حضور در دوره‌ها و ...)
- ۴- مستند سازی کلیه مراحل و اقدامات پروژه، ارائه نتایج و دستاوردها و چالشهای پروژه در قالب گزارشات دوره‌ای و نهایی

پنج - شرح خدمات و روش شناختی پیشنهادی

منطقه مطالعاتی گستره این پروژه، دریاچه ارومیه و پنج تالاب اقماری آن (مطابق با جدول ۱) می باشد. انتظار بر آن تمامی مراحل اجرایی و اقدامات عملیاتی پروژه مبتنی بر مشارکت و هم افزایی دست اندرکاران کلیدی برنامه مدیریت تالاب‌ها بوده و رویکرد مورد استفاده تابعی از رهیافت ارزیابی مشارکتی روستایی (PRA) باشد. همچنین با توجه به متنوع بودن گروه‌های هدف این پروژه، موضوع های کارگاه های آموزشی بایستی متناسب با نیازها، شرایط و محدوده‌های کاری و معیشتی هر کدام از گروه‌های هدف پروژه باشد و به تایید کارفرما برسد.

جدول شماره ۲: شرح خدمات فعالیت ارتقای سطح آگاهی و مشارکت گروه‌های اصلی بهره‌بردار شامل شکارچیان، صیادان، دامداران، محیط بانان و سایر گروه‌های محلی حاشیه دریاچه ارومیه و تالاب‌های اقماری آن در استان‌های آذربایجان غربی و شرقی

ردیف	عنوان	درصد از کل کار
۱	شناسایی و تعیین گروه‌های محلی هدف پروژه و انجام نیاز سنجی آموزشی	۲۰٪
۱-۱	هماهنگی و نشست با دبیرخانه زیست بومی تالاب‌ها (در سطح استان و شهرستان) و تهیه نقشه راه اجرای اقدامات در هر کدام از تالاب‌ها	
۲-۱	ورود به جامعه روستایی و معرفی پروژه و شناسایی و دسته بندی گروه‌های هدف پروژه (حداقل چهار گروه) در هر تالاب و تهیه فهرستی از شرکت کنندگان در کارگاه‌ها همچون تعداد افراد شرکت کننده به تفکیک هر تالاب با مشارکت جوامع محلی و هماهنگی با دبیرخانه زیست بومی و دفتر طرح (در این مرحله ورود به جامعه روستایی، برقراری ارتباط با افراد و معرفی پروژه بایستی با بهره گیری از رویکردهای کار مشارکتی صورت پذیرد).	
۳-۱	ارزیابی سطح آگاهی گروه‌های اصلی بهره بردار با بهره گرفتن از رویکردهای مشارکتی	
۴-۱	برنامه ریزی و زمانبندی انجام اقدامات آتی به صورت مشارکتی با هماهنگی با دبیرخانه‌های زیست بومی و دفتر طرح	
۲	هماهنگی و برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی متناسب با گروه‌های محلی شناسایی شده	۶۵٪
۱-۲	تعیین و آماده سازی سرفصل‌های آموزشی، تعیین محتوای آموزشی متناسب با سرفصل‌های تعیین شده و دریافت تاییدیه از کارفرما	
۲-۲	تعیین زمان و مکان برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی با هماهنگی با نمایندگان هر کدام از گروه‌های محلی شناسایی شده	
۳-۲	انجام مکاتبات رسمی با دستگاه‌های ذیربط و دعوت از شرکت کنندگان جهت حضور در کارگاه	
۴-۲	هماهنگی و اجرای دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی و تهیه گزارش کارگاه‌ها * در صورتی که در برخی تالاب‌ها گروه‌های شناسایی شده به لحاظ عنوان گروهی و موضوع آموزشی، مشترک باشند می تواند دوره به صورت مشترک اجرا شود اما لازم به ذکر است که برای هر کدام از گروه‌ها حداقل سه نشست یا کارگاه آموزشی برگزار گردد. همچنین، لازم به ذکر است مجری می بایست هزینه های مربوط به پذیرائی و هر گونه ابزار آموزشی برای هریک از کارگاه‌های پیشنهادی را تامین نماید و هزینه های مربوط به حمل و نقل، پذیرائی و اسکان تیم مجری در منطقه نیز به عهده مجری این فعالیت خواهد بود.	
۳	مدیریت فرآیند، مستندسازی و تهیه گزارش‌های دوره‌ای و نهایی	۱۵٪
۱-۳	ارزیابی اثربخشی دوره‌های آموزشی و تغییر در سطح آگاهی و مشارکت بهره‌برداران نسبت به آغاز پروژه	
۲-۳	مستند سازی کل فرآیند در قالب ارائه گزارشات دوره ای، کارگاه، عکس، فیلم و ...	
۳-۳	تدوین و ارائه گزارش نهایی	

*- به طور کلی انتظار می رود تیم مجری پروژه طی انجام این فعالیت حداقل تعداد ۲۰ نشست (جلسات هماهنگی، دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی) را برگزار نماید.

شش - تولیدات (مستندات) پروژه

تهیه مجموعه ای شامل: گزارش اقدامات انجام شده و الگوی قابل گسترش، چکیده‌ای مدیریتی در قالب فایل Word، خلاصه گزارشات پیشرفت در قالب Word و Power point، چکیده انگلیسی و فایل‌های پیوست (عکس، نمودار، فایل‌های جانبی Word و Excel و هر فایل دیگر).

همچنین متناسب با اقدامات اجرایی مورد نیاز فایل‌هایی همچون طراحی آموزشی، محتوای هر گونه دوره آموزشی مورد نیاز پروژه و ...، قبل از اجرایی شدن تهیه و در اختیار کارفرما و ناظر پروژه قرار گیرد.

هفت - پشتیبانی اجرای پروژه

طرح حفاظت از تالاب‌های ایران حتی الامکان برنامه‌ریزی و هماهنگی لازم جهت هماهنگی زمان و حضور افراد در نشست با دست‌اندرکاران اصلی پروژه و افرادی که باید در نشست‌ها حضور داشته باشند را با همکاری مجری پروژه انجام خواهد داد. با اینحال برنامه‌ریزی، هماهنگی و اطمینان از حضور افراد بر عهده مجری قرار دارد.

هشت - مشخصات و تجربه‌ی تیم کاری پروژه

تیم مجری مسئولیت اصلی اجرای پروژه را بر عهده خواهد داشت از اینرو ضروری است تا تجربه اجرای طرح‌های مختلف و ترجیحاً با موضوعات مرتبط با پروژه را داشته باشد. همچنین گروه درخواست‌دهنده باید بتواند تیم متخصصی، متشکل از مدرسان و مربیان زن و مرد و کارشناسان باتجربه (اولویت با افراد و گروه‌های بومی) در حوزه‌های اکولوژیک، آب، تنوع زیستی و آموزشی (دارای مدارک تحصیلی در رشته‌هایی مانند مهندسی کشاورزی، مهندسی محیط‌زیست، منابع طبیعی و آبخیز داری، جامعه‌شناسی و ترویج و علوم اجتماعی، اقتصاد منابع و ...) را فراهم آورد.

نه - نتایج

انتظار می‌رود در انتهای این پروژه در هر کدام از تالاب های هدف این فعالیت گروه‌های بهره‌بردار محلی شناسایی و مشخص شده باشد و دوره‌های آموزشی مورد نیاز در راستای افزایش آگاهی آنها از ارزش‌ها و کارکردهای تالاب‌ها و اهمیت آن در زندگی خود را سپری کرده باشند و در اجرایی شدن برنامه‌های مدیریت جامع تالاب‌ها به عنوان یک دست‌اندرکار کلیدی محلی نقش داشته باشند. شاخص‌های ارزیابی کارگاه‌ها و نتایج آن توسط مشاور در ابتدای شروع پروژه تهیه و پس از تأیید کارفرما به کار گرفته می‌شود.

ده - ملاحظات مالی و حقوقی

اصل اساسی در اجرای پروژه حاضر این است که تمامی اقدامات بایستی با هماهنگی دبیرخانه‌های زیست بومی استانی و شهرستانی صورت گیرد و طراحی و اجرای هر گونه اقدام سازه‌ای مبتنی بر رعایت اصول و دستورالعمل‌های سازگار با محیط زیست تالاب‌ها باشد. در طرح پیشنهادی برای محدودیت‌های برگزاری نشست‌ها از جمله اوج فصل کاری جوامع محلی و به حد نصاب نرسیدن نشست‌ها و غیره نیز لازم است تدابیری در نظر گرفته شود.

- طرح توجیهی و مدارک مورد نیاز شامل روزنامه رسمی تاسیس و تغییرات، اساسنامه، گواهی ارزش افزوده، (در خصوص دانشگاه مدارک حقوقی مرتبط)، سوابق کاری و برنامه زمان بندی و تیم کاری به همراه بودجه پیشنهادی را حداکثر تا روز چهارشنبه مورخ ۲۸ آبان ماه سال ۱۳۹۹ ماه به دفتر طرح حفاظت از تالاب‌های ایران (به آدرس: بزرگراه حکیم، پارک طبیعت پردیسان، سازمان حفاظت محیط زیست، معاونت محیط زیست دریائی و تالابها، دفتر طرح حفاظت از تالابهای ایران) ارسال نمائید.
- حد نصاب این استعلام در قالب حد نصاب معاملات متوسط دولتی می‌باشد.
- در پیشنهادی مالی برای هر یک از خروجی‌ها و آیتم‌ها قیمت به تفکیک اعلام شود.
- قیمت پیشنهادی به همراه کسورات قانونی و بصورت مجزا اعلام گردد.
- شرایط ویژه: در قسط آخر قرارداد معادل ۲۵٪ کل مبلغ قرارداد لحاظ و بعد از تایید نهایی و اتمام کامل تعهدات پرداخت خواهد شد.
- لازم به ذکر است شرکت منتخب در زمان عقد قرارداد، می‌بایست ضمانت اجرایی (سفته) معادل ۱۰٪ کل مبلغ قرارداد را در اختیار کارفرما قرار دهد و بدیهی است بعد از اتمام تعهدات عودت داده خواهد شد.
- طبق عرف قراردادهای، در صورت وجود پیش پرداخت ضمانت لازم معادل مبلغ مندرج در قرارداد اخذ خواهد شد.

